

ÚOOÚ BULLETIN 1 – 2002 informuje

%RBTPCFileName: (HP2100_6
B658C098CD4C056E947AC90A4734F83636A20DBFE2BA7874D673C6139985A15FC95E0BC57
/bd(bind def)bind def /ld(load def)bd /xs(exch store)bd /languagelevel
CD1E5392C9CA3520D7600A163F44213E9D908C5EEE633E44B59C938F50D8FB2
%%BeginProlog
usardict/dscinfo 5 dict dup begin
7907CE12FA58D0D0B5B5545610000 pop 2 copy gt {exch} {at<</Deferred></DeferredMedia
dict def md begin /Z{0 def}bd /T true def /F false def /level2 473444213938F50
1B1383535A46D00764CF53BFF98F464946A08F52DC7E1A3FD194537EDA684AE2
|3122001|312z|207|336|222) \336\222\3122 (Default) 850 955 0 ()
83E07E9A568E3A10D75C029A2C63FB53887094D10A1226F0ADARB01A021
ned\236le 9.\312z\207\336) %%CreationDate: (15.28.222\3122001)
4E9F17E25217 /md 205 dict def md begin %%%%

Vážení čtenáři,

dostává se Vám do rukou první číslo našeho bulletinu v roce 2002. V jeho vůbec prvním čísle v červnu roku 1999, tedy rok před vznikem Úřadu pro ochranu osobních údajů, jsme avizovali, že bulletin budeme vydávat nepravidelně, vždy když budeme mít dostatek nových zajímavých informací. V současné době, kdy Úřad už má za sebou rok a půl činnosti, je situace podstatně jiná a informací je více než dost. Proto jsme se rozhodli pro vydávání bulletinu se čtvrtletní periodicitou s tím, že bude vždy přinášet bilanci nejvýznamnějších událostí týkajících se ochrany osobních údajů a aktivit Úřadu za uplynulé období. V tomto čísle se tak vrátíme ke čtvrtému čtvrtletí roku 2001.

Ochrana osobních údajů a boj proti terorismu

Úřad pro ochranu osobních údajů reagoval, obdobně jako ochránci osobních údajů v mnoha dalších zemích, na situaci ve světě, která vznikla po teroristických útocích na USA 11. září 2001. V souvislosti s celosvětovým bojem proti terorismu byly nastoleny i některé otázky ve vztahu k ochraně osobních údajů. Zejména v prvních reakcích politiků, například německého spolkového ministra vnitra Schilyho, představitelů zpravodajských služeb, ale i některých novinářů se objevily požadavky na rozšíření pravomocí zpravodajských služeb a policejních orgánů při zpracování osobních údajů, které by měly za následek větší zásahy do soukromí občanů. Tyto tendence by se mohly projevit jako plošné sledování občanů, např. sledováním telefonických hovorů či elektronické pošty nebo propojováním různých registrů státní správy. Předseda ÚOOÚ RNDr. Karel Neuwirt inicioval projednání otázek spojených s případným snížením úrovně ochrany osobních údajů na jednání expertů Rady Evropy, na němž se k tomuto bodu diskutovalo. Ochránci osobních údajů jsou toho názoru, že kompetence zpravodajských služeb pro boj proti terorismu jsou dostatečné a jde spíše o to, aby je tyto orgány efektivně využívaly. Z hlediska základních principů ochrany osobních údajů je nepřijatelné, aby byl občan sledován bez sebemenšího poznatku, který by zakládal podezření na jeho propojení s teroristy, například jen pro svůj etnický původ nebo náboženské vyznání. Takovéto omezování individuálních práv a svobod by ohrožovalo samu podstatu demokracie, což je právě jedním z cílů terorismu.

Interview s předsedou ÚOOÚ

Pokud vás zajímá situace v oblasti ochrany osobních údajů po teroristickém útoku na USA v září minulého roku, doporučujeme vaší pozornosti rozhovor s předsedou Úřadu pro ochranu osobních údajů RNDr. K. Neuwirtem, který uveřejnil týdeník Reflex č. 2/2002. Kromě tohoto stěžejního námětu se zde hovoří i o dalších otázkách, jež s problematikou osobních údajů a s jejich účinnou ochranou souvisejí.

Úmluva č. 108 vstoupila v platnost pro Českou republiku

Dnem 1. listopadu 2001 vstoupila pro Českou republiku v platnost Úmluva Rady Evropy č. 108, o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat. Oznámení o ratifikaci Úmluvy prezidentem republiky a její platnosti pro Českou republiku bylo zveřejněno Sdělením Ministerstva zahraničních věcí pod číslem 115 v částce 52, ročník 2001 Sbirky mezinárodních smluv.

Vyhláška k zákonu o elektronickém podpisu

Dnem 10. října 2001 vstoupila v platnost Vyhláška Úřadu pro ochranu osobních údajů o upřesnění podmínek stanovených v § 6 a 17 zákona o elektronickém podpisu a o upřesnění požadavků na nástroje elektronického podpisu. Text této vyhlášky č. 366/2001 Sb. byl zveřejněn v částce 138/2001 Sbirky zákonů. V souladu se zmocněním, které obsahuje zákon o elektronickém podpisu, vyhláška upřesňuje povinnosti poskytovatelů certifikačních služeb vydávajících kvalifikované certifikáty, způsob dokládání stanovených povinností a požadavků, dále požadavky na nástroje elektronického podpisu, které poskytovatelé vydávající kvalifikované certifikáty používají pro „kritické“ činnosti, a konečně náležitosti postupu a způsobů vyhodnocování shody těchto nástrojů s požadavky stanovenými zákonem o elektronickém podpisu. Od uvedeného data tak již ze strany Úřadu nic nebrání udělování akreditací. Předpokladem je, aby žadatelé byli připraveni podle požadavků, které stanoví zákon a vyhláška.

Spor s Českým statistickým úřadem

ČSÚ podal soudní žalobu proti rozhodnutí ÚOOÚ nezpracovávat dva údaje ze sčítání lidu, které byly shromážděny nad rámec zákona o sčítání lidu. ČSÚ zpochybnil, zda ÚOOÚ má právo provádět dozor a ukládat mu opatření, vzhledem k tomu, že se řídí zvláštním zákonem o sčítání lidu, domů a bytů. ÚOOÚ vychází z názoru, že je mu ukládáno kontrolu provádět na základě jednoznačně definované povinnosti vyplývající ze zákona o ochraně osobních údajů, kde jako výjimka jsou stanoveny pouze zpravodajské služby. Úřad se k žalobě ČSÚ v tomto smyslu vyjádřil. Spor byl v řízení Městského soudu v Praze, který konstatoval, že ČSÚ jako organizační složka státu nemá právo takovouto žalobu podávat. ČSÚ poté podal žalobu k Ústavnímu soudu.

Připomínky k zákonům týkajícím se svazků bývalé StB

Úřad zveřejnil své připomínky k návrhům dvou zákonů. Senátnímu návrhu na zpřístupnění svazků bývalé StB a poslaneckému návrhu na zřízení institutu, který by se studiem a zpřístupňováním svazků zabýval obdobně jako to činí tzv. Gauckův úřad v Německu. Úřad není v zásadě proti zpřístupnění svazků, ovšem za zákonem přesně stanovených pravidel.

Nakládání se zdravotnickou dokumentací po úmrtí lékaře

Úřad se vyjádřil (mimo jiné i na stránkách www.uouu.cz v rubrice „Předseda komentuje“) k problému, kdo a jakým způsobem má právo nakládat se zdravotnickou dokumentací pacienta po úmrtí lékaře. K této situaci došlo v Jeseníku, kde soukromá nemocnice koupila dokumentaci dvou tisíc pacientů od pozůstalých po místním praktickém lékaři. Informoval o tom deník Rovnost ze dne 19. září 2001. Předseda Úřadu argumentoval tím, že zdravotnickou dokumentaci nelze považovat za know-how lékaře, a proto s ní nelze zacházet jako se zbožím. Lékařovy poznatky jsou v ní těsně spojeny s osobními údaji pacientů a pro zpracování těchto údajů platí zákonem stanovené podmínky. Zdravotnickou dokumentaci nelze předat jinému správci bez souhlasu pacienta, který sám má právo zvolit si nového lékaře.

ÚOOÚ obdržel v druhé polovině listopadu od okresního státního zastupitelství v Jeseníku žalobu občanů města na nakládání s dokumentací pacientů a zahájil kontrolu v souladu s povinnostmi ukládanými mu zákonem.

Zpracování osobních údajů cestujících v městské hromadné dopravě

Ve třetím a čtvrtém čtvrtletí roku 2001 byly provedeny kontroly zpracování osobních údajů cestujících u dopravních podniků v Praze, Brně, Ústí nad Labem, Liberci, Pardubicích a dopravního podniku měst Most a Litvínov. Jaké poznatky tyto kontroly přinesly, jsme se zeptali inspektorky Úřadu pro ochranu osobních údajů PhDr. Miroslavy Matoušové.

„Dopravní podniky zpracovávají osobní údaje sloužící k identifikaci a kontaktování cestujících ke dvěma účelům – pro prodej jízdních dokladů a pro účely přepravní kontroly a vymáhání pohledávek

z přepravy. Právní rámec tohoto zpracování tvoří společně se zákonem o ochraně osobních údajů zákon o dráhách a zákon o silniční dopravě.

Dopravní podnik může jako správce zpracovávat osobní údaje cestujících pro účely prodeje jízdních dokladů – pokud současně splňuje další podmínky stanovené zákonem o ochraně osobních údajů - pouze se souhlasem subjektu údajů, neboť zpracování osobních údajů cestujících k tomuto účelu není zpracováním nutným pro plnění povinností stanovených zvláštním zákonem.

Zpracování osobních údajů cestujících, kteří se neprokázali v okamžiku přepravní kontroly platným jízdním dokladem, je možné považovat za zpracování osobních údajů, kterých je třeba k uplatnění práv vyplývajících ze zvláštních zákonů. Zpracování pro účely vymáhání pohledávek z přepravy je vždy deklarováno jako nezbytné pro ochranu práv správce a lze je provádět bez souhlasu subjektu údajů.

Zpracování osobních údajů cestujících pro účely vymáhání pohledávek z přepravy splňuje požadavky zákona o ochraně osobních údajů, pokud k identifikaci subjektu údajů, vůči němuž správce uplatňuje pohledávku, používá údaje uvedené ve veřejných listinách, z nichž je přebírá. Rozsah zpracovávaných osobních údajů v každém zpracování však musí splňovat podmínku nezbytně nutného.

Pokud dopravní podnik zpracovává pro účely přepravní kontroly a vymáhání pohledávek z přepravy osobní údaje cestujících bez souhlasu subjektu údajů a jako nezbytné pro ochranu práv správce, je povinen bez zbytečného odkladu subjekt údajů informovat o tomto postupu.“

Vyskytly se stížnosti, že někteří cestující, kteří nezaplatili jízdné a přírážku a při přepravní kontrole se prokázali svými osobními údaji, byli i po uhrazení dlužné částky opakovaně upomínáni o zaplacení částek za další údajné „černé jízdy“, kterých se podle svých vyjádření nedopustili. Ukázaly zkušenosti z různých měst, jak lze předcházet takovému případnému zneužití osobních údajů nepoctivým revizorem? V některých městech v takovém případě sepisuje revizor s cestujícím protokol podepsaný oběma stranami a cestující dostává jeho kopii.

„Problémem ochrany osobních údajů to je pouze tehdy, je-li takový případ umožněn pochybením dopravce, tj. např. tím, že nedostatečně stanoví nebo vymáhá od svých zaměstnanců plnění povinností, jež jsou v terminologii zákona o ochraně osobních údajů zpracováním pravdivých a přesných osobních údajů, získaných otevřeně od subjektu údajů apod. A takový případ skutečně v jednom z kontrolovaných dopravních podniků byl.“

Tiskové konference

3. října

Na této tiskové konferenci byly poskytnuty informace o vydání vyhlášky k zákonu o elektronickém podpisu, o vývoji sporu ÚOOÚ s Českým statistickým úřadem a o připomínkách Úřadu k některým zákonům.

22. listopadu

Tisková konference byla věnována twinningovému projektu, který se z prostředků programu Phare uskutečňuje ve spolupráci ÚOOÚ a španělského Úřadu pro ochranu dat (Agencia de protección de datos). Roční pobyt zástupce tohoto úřadu pana Agustína Puente Escobara, který v Praze působí jako poradce, je zaměřen na porovnání a naplňování příslušné legislativy v ČR se standardy Evropské unie a na pomoc při navrhování legislativních opatření v nejproblematictějších oblastech ochrany osobních údajů. Tiskové konference se zúčastnili mimořádný a zplnomocněný velvyslanec Španělska v ČR pan D. Santiago Cabanas Ansorena, ředitel španělského partnerského Úřadu pro ochranu dat pan Juan Manuel Fernández López a pan Ralph Dreyer, 1. rada delegace Evropské komise v České republice. Tisková zpráva je v plném rozsahu publikována na stránkách www.uoou.cz.

19. prosince

Na této konferenci představitelé vedení Úřadu především bilancovali a stručně zrekapitulovali činnost Úřadu za rok 2001. Konference měla „předvánoční“, méně formální charakter a byla uzavřena volnou besedou s novináři.

Z dalších významných bodů programu:

- Informace o práci ÚOOÚ za poslední čtvrtletí roku 2001
- Informace o podkladových výstupech pro připravovanou výroční zprávu Úřadu
- ÚOOÚ – iniciativy a aktivity na mezinárodní úrovni

Na tiskové konferenci předseda Úřadu RNDr. Karel Neuwirt konstatoval, že lze zaznamenat pozitivní posun v chápání problematiky ochrany osobních údajů; nicméně je zřejmé, že mnoho práce pro dokonalou implementaci zákona o ochraně osobních údajů a pro jeho správnou aplikaci zbývá ještě vykonat.

Poté předložil přehled o práci Úřadu za poslední čtvrtletí roku 2001 a komentoval první výstupy bilance práce instituce, na jejichž základě vznikala výroční zpráva Úřadu. Předběžné tabulkové zachycení činnosti Úřadu v číslech bylo k dispozici přítomným novinářům. Souhrnnou zprávu za úsek 1. náměstka předsedy Ing. Františka Nováka (který byl toho dne nemocen) přednesl rovněž předseda RNDr. Neuwirt. Celoroční bilanci přednesl i náměstek pro kontrolu, právo a legislativu JUDr. Josef Nejedlý.

Dr. Neuwirt mj. konstatoval narůstající problémy s ochranou osobních údajů ve zdravotnictví, způsobené namnoze nedokonalou legislativou. Úřad hodlá této oblasti věnovat soustředěnou pozornost.

Ve stručném komentáři podal také informaci o hodnocení ochrany osobních údajů v Pravidelné zprávě Evropské unie za rok 2001. Pro Úřad pro ochranu osobních údajů je prioritou sladění české legislativy a dozorových úkolů s požadavky Evropské komise. Dá se ovšem předpokládat, že už na základě dosavadních výsledků práce vykonané v ČR v oblasti ochrany osobních údajů, bude Česká republika přizvána jako pozorovatel do expertní skupiny pro ochranu osobních údajů v EU (tato skupina byla zřízena článkem 29 Směrnice 95/46/EC).

Předseda Úřadu se zmínil rovněž o důsledcích, které bude mít na problematiku ochrany osobních údajů teroristický útok na USA v září minulého roku.

Hovořil i o dalších aktivitách Úřadu na poli mezinárodní spolupráce (zajímavé jsou například iniciativy, které v této oblasti chystají partnerské úřady zemí Visegrádské čtyřky a dalších východoevropských států).

Informoval novináře rovněž o tom, že napříště by chtěl Úřad oslovit i mladou generaci a probudit v ní zájem o základní principy ochrany osobních údajů. Tato oblast by ostatně měla být předmětem standardní edukační činnosti. Náměstek JUDr. Nejedlý v této souvislosti poznamenal, že při své práci byl příjemně překvapen živým a kreativním zájmem vysokoškolských studentů (zejména studentů práv) o tuto problematiku.

Věstník Úřadu pro ochranu osobních údajů

V částkách 11, 12 a 13, které byly připraveny ve čtvrtém čtvrtletí 2001, se můžete mimo jiné seznámit se stanoviskem Úřadu ke zpracování citlivého osobního údaje členství v odborových organizacích v souvislosti s odváděním členských příspěvků členů odborových organizací (částka 12) a s článkem o nových ustanoveních, která přinesla novela zákona o ochraně osobních údajů (částka 11). Dále bylo v uvedených částkách publikováno několik příspěvků k problémům z praxe a několik materiálů přibližujících ochranu osobních údajů v celoevropském kontextu.

Konference předsedů úřadů pro ochranu osobních údajů

Ve dnech 24. - 26. září 2001 se v Paříži uskutečnila 23. mezinárodní konference předsedů úřadů pro ochranu osobních údajů.

Jedním z důležitých témat konference byla ochrana prostředí internetu před kriminálním zneužíváním a diskuse o případném omezení svobod v souvislosti s touto činností. Významným námětem bylo rovněž zneužívání nejmodernějších technologií, proti němuž je třeba bojovat, aniž to však přinese závažnější omezení základních občanských svobod, tedy například svobody projevu. S náležitostí zazněl na konferenci požadavek, aby příslušná legislativní opatření držela krok s techno-

logickým vývojem a aby dokázala rychle a adekvátně reagovat na nové typy kriminality, nesoucí souhrnné označení „Cybercrime“.

Základními tématickými okruhy, v jejichž rámci konference proběhla byly: ochrana osobních údajů ve zdravotnictví, počítačová kriminalita – „Cybercrime“, informační a komunikační technologie na prahu třetího tisíciletí, technologie určené k ochraně osobních údajů, „elektronická demokracie“, ochrana osobních údajů a osvětová činnost pro veřejnost, ochrana osobních údajů v zaměstnaneckém poměru, podniky a ochrana osobních údajů, ochrana osobních údajů a biometrické metody, lokalizační techniky, elektronický dohled.

Konferenci zahájil svým projevem předseda francouzského Národního shromáždění Raymond Forni. Prezident Francouzské republiky Jacques Chirac zaslal účastníkům konference pozdravné poselství. V závěrečném slově se s účastníky konference rozloučil předseda francouzské vlády Lionel Jospin. Zásadním tématem proslovů byla ochrana osobních údajů v souvislosti s občanskými svobodami a s bezpečnostními opatřeními, k nimž bylo nutno, a to na mezinárodní úrovni, přistoupit po brutálním teroristickém útoku na USA dne 11. září 2001.

Pozornost, kterou této konferenci věnovaly přední osobnosti francouzské politické scény svědčí o rostoucím významu, kterému se v prostředí svobodné společnosti těší problematika ochrany osobních údajů.

Varšavská konference 19. - 20. 11. 2001

Úmluva Rady Evropy 108: Současnost a budoucnost

„Právo na soukromí a ochrana osobních údajů“, takový podtitul zvolil profesor Marek Safjan, předseda polského Ústavního soudu, pro svou přednášku, již otevřel evropskou konferenci o ochraně osobních údajů. Uspořádala ji Rada Evropy a polská generální inspektorka pro ochranu osobních údajů dr. Ewa Kulesza. Dvacetiletá existence Úmluvy 108 Rady Evropy o ochraně osob s ohledem na automatizované zpracování osobních dat byla příležitostí k celoevropskému bilancování působnosti tohoto významného dokumentu a jeho Dodatkových protokolů.

Varšava, poctěná spoluprací Rady Evropy, dala najevo, že si jí náležitě váží: konferenci propůjčila prostory Královského zámku a přispěl jí i osobní účastí varšavský primátor Pawel Piskorski ale také maršálek Sejmu Marek Borowski.

Bohatý dvoudenní program soustředil debatu kolem problémů nastolených hlavními přednáškami: Místo jednotlivce ve světě globalizovaných informací (o právech a povinnostech v této souvislosti hovořila Nathalie Mallet-Poujol z univerzity v Montpellier), téma „Platnost ochrany osobních údajů vyhlášená Úmluvou 108 a jejími Dodatkovými protokoly“ přednesla Olga Estadella Yuste, profesorka mezinárodního práva Svobodné univerzity v Barceloně, problematice „Mechanismy implementace a mezinárodní spolupráce v kontextu ochrany osobních údajů - existující mechanismy a mechanismy, které je třeba vypracovat“ se věnovala např. Diana Alonso Blas z odboru mezinárodních vztahů nizozemského úřadu pro ochranu osobních údajů či Jean-Philippe Walter ze švýcarského federálního úřadu komisaře ochrany dat, a tématem „Platnost Úmluvy 108“ se zabývali nizozemští odborníci Dr. Paul de Hert a Dr. Eric Schreuders.

V širokém mezinárodním zastoupení odborníků, kteří se sešli v navazujících panelových diskusích, zazněl také příspěvek předsedy českého Úřadu pro ochranu osobních údajů dr. Karla Neuwirta. Z jeho komparace problémů, s nimiž se potýkají jednotlivé země postkomunistické Evropy, vyplynulo, že tyto problémy jsou mimořádně - přinejmenším - podobné, co do oblastí, v nichž se vyskytují, i co do jejich typologie. Jmenovitě se týkají národních veřejných registrů, konfliktu ochrany osobních údajů s přístupem veřejnosti k informacím, statistické služby, nadužívání národního identifikátoru, oblasti zdravotní a sociální, přístupu k dokumentaci bývalé státní bezpečnosti. Jako žádoucí se ukazuje rovněž podpora těchto zemí v řešení obdobných problémů: např. při vytváření legislativy týkající se ochrany osobních údajů a její implementací, v harmonizaci právního řádu s Úmluvou 108 – a naopak přenosem principů Úmluvy 108 do domácího práva, s vytvářením nezávislých kontrolních autorit atd.

V návaznosti na uvedený referát vyústila v konkrétní realizaci iniciativa Polska a České republiky, aby vznikla svého druhu konzultační skupina sdružující postkomunistické země. Jejím organizačním jádrem budou země Vísegrádské skupiny. Schůzka jejich zastoupení byla stanovena na 17. prosince, aby pro Radu Evropy formulovala potřeby středoevropských a východoevropských států v oblasti ochrany osobních údajů a podpory implementace zákonů o ochraně osobních údajů.

Konference dospěla jednak k závěru, že Úmluva 108 zůstává stále živým dokumentem, jak konstatovala mj. paní Waltraut Kotschy, komisařka pro ochranu osobních údajů Rady Evropy, vedoucí Sekce ochrany údajů Úřadu rakouského premiéra - ačkoliv rychlý rozvoj technologií vyžaduje, aby subtilnější a sofistikovanější výklad tohoto dokumentu z něj činil nástroj dostatečně postihující a usměrňující nová ohrožení lidského soukromí, která přináší všestranně globalizující třetí tisíciletí.

Setkání komisařů pro ochranu dat ze střední a východní Evropy

Krátce před koncem roku 2001 (17. prosince) se uskutečnilo ve Varšavě významné setkání komisařů pro ochranu dat států střední a východní Evropy, které ratifikovaly Úmluvu č.108 Rady Evropy.

Myšlenka uspořádat společné jednání komisařů střední a východní Evropy byla rozvíjena při opakovaných setkáních předsedů úřadů Polska a České republiky. Konkrétní podobu pak nabyla při setkání u příležitosti Evropské konference o ochraně dat, kterou uspořádala ve Varšavě Rada Evropy. Myšlenka tohoto setkání byla motivována potřebou výměny zkušeností a diskuse kolem problémů v této oblasti ve státech střední a východní Evropy. Ačkoliv tyto státy ratifikovaly Úmluvu č.108 Rady Evropy a některé z nich jsou kandidátskými státy pro vstup do EU, přece jen problematika ochrany osobních údajů je v těchto státech problematikou novou a potýká se s mnoha legislativními i praktickými problémy. Některé z nich jsou však problémy specifickými pro postkomunistické státy a jistá míra koordinovaného pohledu na jejich řešení může vyplynout pouze ze vzájemné diskuse. Dalším důležitým aspektem myšlenky společných jednání je rozdílná úroveň aplikace principů ochrany osobních údajů v praxi. Problémy legislativy, harmonizace domácího právního řádu, budování a činnosti dozorových orgánů a další jsou v jednotlivých státech různé. Pokud chceme, aby se ochrana osobních údajů co nejlépe aplikovala v celé „velké“ Evropě (tj. ve všech členských státech Rady Evropy), pak je nutná vzájemná spolupráce a pomoc. Mezi státy střední a východní Evropy, které jsou na tom z tohoto pohledu lépe, patří právě Polsko a Česká republika. Proto také komisaři těchto států cítí jako svou povinnost pomoci radami a zkušenostmi komisařům ostatním.

Prvního setkání východoevropských komisařů se zúčastnili komisaři z České republiky, Estonska, Litvy, Lotyšska, Maďarska, Polska a Slovenska. Vzájemně diskutovali o nejzávažnějších problémech v oblasti ochrany dat ve svých zemích a o formách možné spolupráce. Byl přijat návrh na zřízení internetového diskusního fóra, jehož správy se ujme buď polský nebo český úřad. Ukázalo se, že společných problémových okruhů je celá řada a že je zdaleka nelze projednat v rámci jednoho setkání. Došlo tedy k všeobecné shodě, aby tato setkání probíhala dvakrát ročně, pokaždé v jiném hostitelském státě. Příští setkání se tedy uskuteční na jaře 2002 v Praze. Přípravou agendy byl pověřen český komisař.

Nicméně je nutno zdůraznit, že setkání východoevropských komisařů nemá za účel vytvořit novou lokální skupinu, která by vytvářela protipól expertním skupinám Rady Evropy či Evropské komise. Právě naopak. Aby se východoevropské státy mohly rychleji zařadit mezi státy s úrovní ochrany osobních údajů požadovanou evropskými předpisy (zejména Úmluvou č.108 a Směrnicí 95/46/EC) a být státům s delší tradicí v této oblasti rovnocennými partnery, je nutná vzájemná spolupráce a koordinace.

Na závěr tohoto setkání bylo přijato Závěrečné prohlášení, jehož překlad připojujeme:

Závěrečné prohlášení

— Vzhledem k tomu, že problémy ochrany dat v zemích střední a východní Evropy jsou našim novým demokraciím společné;

— vzhledem k tomu, že se při výkonu svých povinností setkáváme se specifickými problémy, které jsou velice často důsledkem nepochopení nebo podcenění problematiky ochrany osobních údajů ze strany správců;

— vzhledem k tomu, že mnoho problémů vyplývá z jednotlivých postupů správců dat, které ostatní evropské země neznají;

— vzhledem k tomu, že z těsnější spolupráce s Radou Evropy a Evropskou unií vyvstává mnoho nových úkolů, jejichž cílem je harmonizace legislativy ochrany dat po celé Evropě;

prohlašujeme, že budeme úzce spolupracovat a vzájemně si pomáhat v rozsahu nezbytném pro zajištění náležité ochrany dat v našich zemích.

Karel NEUWIRT
Česká republika

Hillar AARELAID
Estonsko

Pavol HUSÁR
Slovensko

Attila PÉTERFALVI
Maďarsko

Signe PLUMINA
Lotyšsko

Ona JAKŠTAITE
Litva

Eva KULESZA
Polsko

Zpráva o ochraně osobních údajů při používání čipových karet

Na internetových stránkách Rady Evropy na adrese www.legal.coe.int./dataprotection/ byla k veřejné diskusi publikována Zpráva o ochraně osobních údajů při užívání čipových karet, připravená předsedou Úřadu pro ochranu osobních údajů RNDr. Karlem Neuwirtem, který je členem vedení projektové skupiny (CJ-PD) zabývající se v RE problematikou ochrany osobních údajů.

V úvodu zprávy je fenomén čipových karet konfrontován s fenoménem "sítě", reprezentované především Internetem. Čipové karty jsou zde dále představeny jako nástroj pro zvýšení bezpečnosti dat v rámci off-line spojení.

Ve druhé části, věnované technickým hlediskům, jsou nejprve definovány jednotlivé kategorie čipových karet, dále je zde nástin historie karet a přehled použitelných technologií. Jsou zde uvedeny rovněž oblasti použití čipových karet – zdravotnictví, veřejná doprava i další specifické případy použití, např. připravovaný digitální identifikační dokument občanů Evropy. V pasáži věnované specifikám uchovávání údajů, přístupu k nim a jejich zpracování jsou popsána i zvláštní rizika spojená se zpracováním osobních údajů pomocí čipových karet. K nejzávažnějším patří nebezpečí zneužití citlivých osobních údajů zaznamenaných na kartách. Z tohoto důvodu je stále předmětem diskuse rozsah údajů o zdravotním stavu, které mají být zaznamenány na čipových kartách. Dalším specifickým rizikem je časté zneužívání karet při platebních operacích.

Třetí část zprávy je věnována hlediskům právním. Zde jsou jednotlivé body zaměřeny na přijetí principů Úmluvy Rady Evropy č. 108, požadavky na národní legislativu jednotlivých zemí při definování práv a odpovědností spojených s používáním čipových karet, standardizaci, pravidla chování (kodexy) a na dokumenty Rady Evropy vydané k ochraně osobních údajů.

Publikovaná zpráva bude doplněna o zásady použití čipových karet s ohledem na ochranu osobních dat. Tyto zásady (Guiding Principles) byly schváleny koordinačním výborem CJ-PD, avšak Rada Evropy je zveřejní teprve po schválení na plenárním zasedání, které se uskuteční v říjnu 2002.

Skupina Rady Evropy pro ochranu osobních údajů na čipových kartách pracuje od roku 1996. První dokument Rady Evropy k těmto problémům byl vydán již v roce 1985.

Právo před očima múzy Kleió

Stávající praxe Úřadu pro ochranu osobních údajů potvrzuje, že u dnešní veřejnosti nachází nezabíratelnou oporu pojetí neplnění dlužníka coby osoby zbavené práva na ochranu soukromého a osobního života. Odtud je již jen krok k zveřejňování údajů o dlužníkovi s odůvodněním, že se jedná o nedílnou součást ochrany práv správce.

Pomiňme detailní právní rozbor včetně faktu, že něco podobného je dnes možné jen za podmínek výslovně stanovených zákonem a raději se ponořme na okamžik do historie, která je, jak známo, učitelkou života...

V hlubině času skutečně nalezneme oporu pro názor, že dlužník v prodlení byl v Čechách osobou beze cti. A takové osobě samozřejmě mohlo být svobodně i láno. Už slyším propukající nadšení našich současníků! Však musím je zchladit a připomenout Vladislavské zemské zřízení i následující zemská zřízení z 16. století, která „rejstřík povolených lání“ omezuje pouze na slova „lhář pro peníze“ nebo „že nešlechtně a zrádně nad ním o peníze učinil“. Mohu proto konstatovat, že v úvodu prezentované volání po neregulovaném nakládání se soukromím dlužníků nás zavádí daleko zpět před listopad, a to dokonce i ten, v němž se odehrála bitva na Bílé hoře.

Aniž bych nyní chtěl klást otázku, zda by toto bylo či nebylo vhodné, doporučil bych vzít do případných úvah i jiné opatření proti neplatičům z téže doby. Tím mám na mysli vymáhání dluhu pomocí tzv. ležení. V tomto případě se určitá osoba (resp. osoby) zavázala, že se na náklad dlužníka odebere na vymezené místo a odsud se nevzdálí až do okamžiku, kdy dlužník splní svůj závazek. Jelikož oním místem zpravidla bývala hospoda, je zjevné, že se mohlo jednat o kdysi velmi populární, nicméně dnes již neznámé povolání. Věřím však, že v případě jeho obnovení by se rychle našel dostatek schopných profesionálů. A našim úřadům práce by mohla ubýtn nejedna vráska... Ach ten pokrok, kterého se nedočkáme!

JM

**Úspěšný rok 2002
přejí čtenářům bulletinu
pracovníci ÚOOÚ.**

Vydává Úřad pro ochranu osobních údajů

Odpovědný redaktor: Mgr. Ladislav Hejlík

Adresa redakce: ÚOOÚ, Havelkova 22, Praha 3, 130 00

telefon: 02 / 21008 248, fax: 02 / 22717 682

e-mail: info@uouu.cz

internetová adresa: www.uouu.cz

Periodikum je zapsáno v evidenci periodického tisku pod číslem MK ČR E 10548.